

ת"פ 35128/01/19 - מדינת ישראל נגד דוד עמר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 35128-01-19 מדינת ישראל נ' עמר

בפני כב' השופט אילן סלע

מדינת ישראל באמצעות משטרת ישראל, יחידת תביעות ירושלים, ע"י המאשימה

עו"ד יהונתן יודיטש

נגד

הנאשם

דוד עמר

באמצעות ב"כ עו"ד עידן גמליאלי

פסק דין

ביום 5.01.20, עם תום שמיעת ההוכחות והסיכומים, הורתי על זיכוי הנאשם מהמיוחס לו בכתב האישום. להלן נימוקי ההכרעה.

כתב האישום ותשובת הנאשם

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ועבירת איומים לפי סעיף 192 לאותו חוק.

2. לפי המתואר בכתב האישום, ביום 12.01.17 סמוך לשעה 21:20, נהג מר וליד עליאן (להלן: "המתלונן") כנהג אוטובוס בקו 400 שנסע מתחנה מרכזית בירושלים לרמת גן. המתלונן סיים להעלות את הנוסעים וסגר את דלת האוטובוס, כשהבחין בנאשם ובני משפחתו קרבים לאוטובוס. המתלונן המתין עד אשר הנאשם ובני משפחתו יעלו לאוטובוס, ואולם הנאשם התמהמה בהכנסת תיקו לתא המטען, והמתלונן זירז אותו על מנת שלא לעכב את יתר הנוסעים. בתגובה אמר הנאשם למתלונן: "אתה איש ציבור, אתה חייב לחכות, אתה לא עושה לי טובה". עוד אמר הנאשם למתלונן כי הוא מסרב לשלם עבור הנסיעה ואיים על המתלונן: "אני אשרוף אותך, אני אהרוג אותך, אני אראה לך אחר כך מי אתה". המתלונן שב וביקש מהנאשם לשלם, ובתגובה, נגח הנאשם באפו של המתלונן. כתוצאה מכך, איבד המתלונן את הכרתו, אפו נשבר ונגרם לו חתך מדמם באף. הוא הובהל לבית החולים שערי צדק שם נתפר החתך באפו.

3. הנאשם כפר במיוחס לו. לדבריו, הוא הגיע לאוטובוס הכניס את מטלטליו, בכלל זה העגלה ששימשה את התינוקת שלו, לתא המטען, ועלה לאוטובוס. הוא ציין כי כלל לא התמהמה, אך המתלונן האיץ בו, צעק עליו למהר ודיבר אליו בצורה לא יפה ולא ראויה. הוא אישר כי בתגובה אמר למתלונן כי הוא מדבר ומתנהג באופן שאינו ראוי למי

שעובד כמשרת ציבור, אך שלל כי איים על המתלונן. הנאשם הוסיף וטען, כי כשעלה לאוטובוס ניגש למקום מושבה של אשתו, לקח כסף ושב לשלם למתלונן. או אז, המתלונן קם ממקום מושבו בכיסא הנהג, ותפס אותו בצעיף. הוא הרגיש מאוים מהמתלונן, ועל כן עשה "תנועה של ניעור" כדי שהמתלונן יעזוב אותו.

המסכת הראייתית

4. המאשימה הצטיידה בעדותו של המתלונן, בעדותו של נוסע נוסף שנכח באוטובוס בזמן האירוע, מר לאוניד רסין, ובעדותה של השוטרת ספיר שמעוני שגבתה את הודעת הנאשם.

5. המתלונן סיפר, כי מיהר לצאת בשעה הקבועה ליציאת האוטובוס לפי לוח הזמנים, 21:20, שכן אי עמידה בלוח הזמנים מחייבת אותו בקנס. הוא סגר את דלת האוטובוס ואת תא המטען, כשלתע הבחין באישה, גבר ותינוק בעגלה. מאחר והיה לילה חורפי הוא לא רצה להשאירם להמתין לאוטובוס הבא, ועל כן פתח להם את דלת האוטובוס. האישה והתינוק נכנסו פנימה, והבעל - הוא הנאשם, החל לקפל את העגלה כדי להכניסה לתא המטען. בשלב זה, הוא הבחין כי הנאשם מתמהמה ללא כל סיבה ומעכב את יציאת האוטובוס. לדבריו, כנראה שהנאשם רצה לעורר רעש כדי שלא יצטרך לשלם או שמא לעכב את האוטובוס לצורך אנשים נוספים שביקשו להספיק לעלות עליו.

6. עוד סיפר המתלונן, כי בחלוף מספר דקות, הנאשם עלה לאוטובוס וצעק לעברו שהוא איש ציבור ועליו לחכות לו. הוא הלך והתיישב ליד אשתו מבלי לשלם. המתלונן ציין כי פנה לנאשם וביקשו שישלם, והנאשם ענה לו שהוא אינו משלם. או אז, הוא עצר את האוטובוס, שכבר החל בנסיעה, ואמר כי אינו יכול לנסוע עד שהנאשם ישלם. הנאשם נותר לשבת במקומו ולא ניגש לשלם, עד אשר הנוסעים האחרים התרעמו ואמרו לו שהם ממהרים. רק אז ניגש אליו הנאשם, ואמר לו שהוא "יראה לו מה זה", ושהוא ידאג שהוא יפטר מעבודתו. בשלב זה, כשהוא יושב בכיסא הנהג, הנאשם אחז בצווארון החולצה שלו בצד שמאל, ונגח בעוצמה באפו. כתוצאה מכך החל דימום חזק מהאף. נוסעות שישבו בסמוך החלו לצעוק על הנאשם בשל מעשיו. אמבולנס שהוזמן למקום פונה אותו לבית חולים שם אובחן שבר באפו, שנתפר בשלושה תפרים. לדבריו, הוא לא הכיר את הנאשם קודם לכן, ולא עשה לו כל רע. המאשימה הגישה לתיק בית המשפט את תמונות הנאשם בבית החולים כשהוא חבול (ת/1) ומסמכים רפואיים (ת/4), תמונת סביבת הנהג באוטובוס שכניתן לראות כתמי דם המכסים את האזור (ת/2), ותמונה של הנאשם דקות לאחר האירוע (ת/3).

7. בחקירתו הנגדית שב המתלונן וציין, כי במהלך כל האירוע הוא ישב על כיסא הנהג, כשהוא חגור, לא זז מהכיסא וידיו היו על ההגה. הוא שלל את האפשרות שקם מכיסאו, והוסיף "במיליון אחוז לא קמתי". לאחר האירוע הוא קרא לשני נהגים שעמדו ליד האוטובוס ולעובד התחנה המרכזית. הוא אישר, כי לא איבד את הכרתו אך היה שרוי בפחד ובהלם. המתלונן ציין כי הגיש לתלונה במשטרה, שלושה ימים לאחר האירוע, ביום 15.01.17 ואישר כי בחלוף שבוע נוסף כבר חתם עם עורך דין שייצג אותו, זאת לאחר שהתייעץ עם מספר עורכי דין בימיים שאחר האירוע. לדבריו את שירותי עורך הדין שכר לצורך תביעת הנאשם והמוסד לביטוח לאומי בגין נזקיו מהאירוע.

8. המתלונן הוסיף וציין, כי לאחר האירוע ניגש לקצין הביטחון של חברה האוטובוסים בה עבד, וביקש ממנו לבדוק את המצלמה שנמצאת באוטובוס וממוקמת מעל מקום ישיבת הנהג. קצין הביטחון אמר לו, שהמצלמות באוטובוס לא

עבדו. המתלון הוסיף, כי הוא משוכנע שהאירוע תועד, שכן גם בתחנה המרכזית מותקנות מצלמות. העדר הסרטונים לפי סברתו נובע מרצונה של החברה בה הוא עובד שלא להתעמת עם ציבור הנוסעים.

9. מר רסין, שנסע באוטובוס סיפר כי נכנס לאוטובוס, והתיישב בשורה הרביעית בטור הימני. הוא שמע את הנהג צועק למישהו, אך לא שמע את תוכן הדברים. לאחר מכן הנאשם עלה לאוטובוס והמתלון צעק עליו שעליו לשלם. הנאשם נכנס לאוטובוס, התיישב בספסל שלידו, שם כבר ישבו אשתו וילדו. בשלב מסוים, הנאשם התקרב למתלון והוא שמע צעקות וראה אלימות. בחקירתו הנגדית פירט כי הבחין במכות אגרופ אך אינו יכול לומר מי הכה את מי, שכן הגב של הנאשם הסתיר לו את שדה הראייה. מטעם זה, הוא גם לא יכול היה לראות, כך לדבריו, אם הנאשם התכופף לעבר המתלון.

10. השוטרת שמעוני, שגבתה את הודעת הנאשם, נדרשה בחקירתה בבית המשפט לכך שהנאשם נחקר רק בחלוף חודש מהאירוע. היא הסבירה, כי מדובר בתיק שהועבר אל היחידה שלה מיחידה אחרת. מטעם זה, כך הסבירה, גם הפנייה לחברת האוטובוסים לקבלת הסרטונים ממצלמות האבטחה נעשתה רק בחלוף מספר שבועות מהאירוע. כשנדרשה לכך שלא בוצע עימות בין הנאשם והמתלון, חרף בקשות הנאשם בחקירתו, השיבה כי היא לא הייתה אחראית על ניהול החקירה בתיק, אלא אך גבתה את הודעת הנאשם. לצד זאת הוסיפה, כי הנאשם לא ביקש עימות באופן מפורש בחקירתו. השוטרת שמעוני גם לא ידעה להסביר, מדוע לא ביקשה מהנאשם את שמות העדים שטען בחקירתו כי הם היו עדים לאירוע ולא ביקשה את דרכי ההתקשרות עמם.

11. מנגד, הנאשם סיפר כי הוא נסע עם אשתו וילדתו התינוקת לאירוע משפחתי בבני ברק. הם הזדרזו לאוטובוס שיוצא בשעה 21:20 והוא זירז את אשתו לעלות לאוטובוס עם הילדה, כשהוא פנה אל עבר תא המטען והכניס את העגלה ואת מטלטליהם. הוא עשה זאת במהירות, ותוך כדי, שמע צפירות. הוא המשיך לארגן את דבריו בתא המטען, ושמע את הנהג צועק לעברו מילים בשפה הערבית שהוא לא הבין. הוא שאל את הנהג לרצונו וזה אמר לו כי הוא מעניין לצאת לדרך. בהמשך, המתלון קילל אותו.

12. הנאשם המשיך וסיפר, כי עלה לאוטובוס והתיישב ארבעה-חמישה מושבים אחורי המתלון, ליד אשתו. לדבריו, מקובל שנהגי האוטובוסים מאפשרים לנוסעים להתארגן במקומותיהם ואז לגשת אליהם ולשלם עבור הנסיעה, וכך הוא עשה. הוא בדק שאשתו ובתו, שאך זה שוחררה מהפגייה, בסדר, ולקח את ארנקו לשלם למתלון. גם בשלב זה, המתלון צעק לעברו מילים שונות. כשניגש אל המתלון, אמר לו: "אתה עובד ציבור, אתה לא יכול לצעוק, יש פה נשים הרות וזה מלחיץ..." בשלב זה המתלון אמר לו שאם הוא אינו בא לשלם עכשיו "נסיעה של שעה תהפוך לארבע שעות". הוא ניגש למתלון ומסר לו רב קו ושטר של 100 ₪ ואמר לו: "למה ככה? תהיה בן אדם". בשלב זה, באופן פתאומי, המתלון הסתובב אליו, אמר לו מספר מילים, והחל להכותו. הוא נסוג לאחור, ובדרך כלשהי הצעיף שהוא התעטף בו נתפס בידיו של המתלון. הוא ניסה להשתחרר ומשך את הצעיף. בשלב זה, המתלון פגע במצח שלו. לדבריו, הוא לא הבין אז ואינו מבין עד היום מדוע המתלון נהג כן.

13. בחקירתו הנגדית, הוצגה לו תמונה שלו שצולמה לאחר האירוע, ובה הוא לא נצפה כשהוא עטוף בצעיף, הוא השיב, כי במהלך האירוע הוא הוריד את הצעיף, והניחו בידו או בתיק או שמא הוא נפל.

14. הנאשם הוסיף וציין, כי החוקרת שחקרה אותו במשטרה לא התייחסה כלל לדבריו כי יש לו עדים לאירוע.

הנאשם הצטייד עם שני עדים שהיו גם הם באוטובוס, אשתו ומר שמעון פמיני.

15. מר פמיני ציין, כי כשהגיע לאוטובוס הוא הבחין שהמתלונן מיהר מאוד לצאת. הוא הוסיף, כי המתלונן היה עצבני וגם עליו הוא צעק. לאחר שהתיישב הבחין כשהנאשם עלה לאוטובוס והמתלונן ביקש ממנו לשלם. הנאשם אמר לו "רגע, בסדר, מה הלחץ?", ואז הוא הבחין במתלונן כשהוא קם לעבר הנאשם, כשהוא מאוד עצבני. לדבריו, הוא פחד מהנהג, ואף אשתו אמרה לו כי הוא רוצה לרדת מאחר והיא מפחדת. באותו רגע הוא התקשר למשטרה, ודיווח כי נהג מכה נוסע, מאחר וכך הדברים נראו לו ממקום מושבו. הוא הוסיף כי הם הרגישו כבני ערובה, שכן המתלונן אמר שמאחר והנאשם לא בא לשלם הנסיעה תיקח שלוש שעות. הוא ציין, כי לא ראה בדיוק מה ארע בין המתלונן והנאשם אך ציין בוודאות, כי הבחין במתלונן קם ממקומו עצבני.

16. אשת הנאשם סיפרה, כי כשהגיעו לאוטובוס, הנאשם הלך לכיוון תא המטען להעמיס את מטלטליהם והיא ובתם עלו לאוטובוס. לדבריה, כבר בשלב זה היא שמה לב לכך שהמתלונן היה מאוד עצבני וקילל חלק מהנוסעים. לאחר מכן, בעלה עלה לאוטובוס ובא למקום מושבה, לקחת כסף על מנת לשלם לנהג. המתלונן צעק לעברו שיבוא לשלם, והנאשם השיב לו שהוא מיד מגיע לעשות זאת. בשלב מסוים, בעלה הלך לשלם למתלונן, והיא שמעה חילופי דברים ביניהם מבלי שיכלה לעמוד על תוכנם. היא הבחינה שהמתלונן מושך את הצעיף של הנאשם, אך לא הבחינה בדיוק מה ארע שם. בחקירתה הנגדית הוסיפה, כי ישבה במושב שליד החלון, אך כששמעה את הצעקות מקדמת האוטובוס עברה למושב החיצוני שליד המעבר.

דין והכרעה

17. למעשה אפוא, לפנינו גרסה המולגרסה. גרסת המתלונן כי הנאשם נגח באפו וגרסת הנאשם כי המתלונן הוא זה שהחל לתקוף אותו ובמהלך תקיפה זו נתקל אפו של המתלונן במצחו. לא מצאתי סיבה להעדיף את גרסת המתלונן על פני גרסת הנאשם. מדובר, לכל היותר, בשתי גרסאות שקולות. ברם, גם אם היה מקום להעדיף את גרסת המתלונן, אין מדובר בהעדפה כזו שניתן לומר שיש בפנינו ראיות מעבר לכלספקסביר באשר לאשמת הנאשם. למעשה, בסופו של יום, מכלול הראיות נוטות דווקא לגרסת הנאשם, גם אם לא באופן מובהק. ואפרט.

18. ראשית, עדותו של המתלונן שניסה לשוות להתנהגותו במהלך האירוע התנהגות רגועה ושלווה, נסתרת מעדויות כלל העדים שנכחו באירוע והעידו בבית המשפט. גם העד מטעם המאשימה, מר רסין, ציין כי שמע תחילה את המתלונן צועק לעבר הנאשם. עדות העד פמיני, שהוא זה שהזעיק את המשטרה בזמן אמת כאשר הבחין באירוע (נ/8), העיד כי המתלונן היה עצבני עוד בטרם הנאשם הגיע לאוטובוס, וכי גם עליו המתלונן צעק. לדברי העד פמיני, עד ניטרלי, שלא מצאתי כל מקום להטיל ספק בעדותו (מה גם, שכאמור הוא זה שדיווח על האירוע בזמן אמת ואין לו כל היכרות עם הנאשם), בזמן אמת הוא חש תחושת פחד דווקא בשל התנהגות המתלונן, וטען כי אשתו אף ביקשה לרדת מהאוטובוס בשל פחדה מהמתלונן. הוא גם ידע להעיד על הדברים שצעק המתלונן, כי הנסיעה תיקח שלוש או ארבע שעות במקום שעה, עדות שנשמעה גם מפי הנאשם.

19. עדותו של המתלונן, כי הנאשם התמהמה ועיכב את יציאת האוטובוס ללא כל סיבה, גם היא אינה עולה מהראיות, ויש רגליים לסברה כי אך נועדה להאשים את הנאשם בסיטואציה שנוצרה. לא זו בלבד, שלא הייתה כל סיבה לנאשם להתמהמה ולהתעכב, שכן גם הוא מיהר לנסוע, וגם המתלונן לא ידע להצביע על סיבה להתמהמהות זו; ולא זו בלבד שעדויות הנוסעים, מר רסין ומר פמיני לא דיברו על עיכוב כלשהו ביציאה; אלא שמדו"ח הפעולה (נ/8) עולה כי הדיווח למוקד המשטרה היה בשעה 21:23. בשעה זו, כבר הסתיים האירוע, לאמור, הנאשם קיפל את עגלת התינוק והכניס את חלקיה לתא המטען, הוא הכניס לתא המטען את שאר מטלטליו, עלה לאוטובוס, הגיע למקום משובה של אשתו וילדתו, המתלונן החל בנסיעה ומיד עצר, קרא לנאשם לבוא לשלם לו, והנאשם - כך גם לפי גרסת המתלונן לא בא מיד, לאחר מכן הוא התקרב למתלונן, היה דין ודברים ביניהם, ורק אז נפצע המתלונן. רק לאחר כל אלו הגיעה השעה 21:23 כשמר פמיני התקשר למשטרה. ברי אפוא, כי כשהנאשם הגיע לאוטובוס, הדבר היה לפני השעה שהייתה קבוע ליציאת האוטובוס - 21:20. אציין, כי גם טענתו של ב"כ המאשימה בסיכומיו, שהנוסעים דווקא הפנו את טענותיהם כלפי הנאשם וצעקו עליו שייגש אל המתלונן כדי לשלם, לא זכתה לאישוש כלשהו, לא מהעד רסין ולא מהעד פמיני.

20. המתלונן גם העיד, כי לא קם כלל מכיסאו במהלך האירוע, וגם אם קם לרגע מכיסאו לקרוא לנאשם לשלם, הוא מיד התיישב במקומו וחגר את עצמו. הוא שב מספר פעמים וציין, כי מהרגע שהנאשם הגיע אליו הוא אך ישב חגור בכיסאו. עדות זו אינה עולה בקנה אחד עם עדותו של מר פמיני אשר העיד, כי אף שלא ראה את המכה עצמה, הוא הבחין שהמתלונן קם ממקומו עצבני. גם עדותו של עד התביעה מר רסין תומכת בגרסת הנאשם אשר דיבר על מכות אגרופ. מר רסין העיד במפורש כי הבחין במכות אגרופ, אף שבהגינותו אמר כי אינו יודע לומר מי הכה את מי, בעוד שהמתלונן טען בתוקף, כי הוא ישב חגור במקומו, והמכה היחידה שהייתה היא נגיחת הנאשם בו שנעשתה כשהנאשם ורכן לעברו כשהוא יושב בכיסאו. על כל אלו, עומדת גרסתו של מר פמיני, אשר אמנם העיד כי לא ראה את המגע הפיסי ממש, אך התרשמותו בזמן אמת, כפי שעולה מדו"ח הפעולה המתעד את הפנייה למוקד המשטרה בזמן האירוע, הייתה כי: "הנהג הרביץ לנוסע" (נ/8).

21. פשיטא, כי העובדה שדמו של המתלונן נמצא מתחת למקום מושבו ומתחת להגה, אין בה כדי לתמוך בגרסת הנאשם, שכן לאחר שהוא נפגע באפו, גם לפי גרסת הנאשם, הוא התיישב במקומו עד אשר פונה מהמקום. אדרבה, התמונות גם מלמדות על טיפות דם במעבר שמימין למושב הנהג (ת/2), וכפי שיתכן שטיפות אלו נזלו במהלך הדקות שמהפגיעה באף ועד הפינוי באמבולנס, כך ייתכן שהטיפות מתחת להגה נזלו מהמתלונן באותן דקות כשהוא המתין לאמבולנס ישוב במקומו. אדרבה, לו היו מצולמות תמונות מהמקום בו נפגע המתלונן לפי גרסת הנאשם, יותר לכיוון פנים האוטובוס, ייתכן והיה בהן כדי ללמד על אמיתות גרסת הנאשם. ברם, תמונות של אותו אזור אין בנמצא, בין היתר בשל פעולות החקירה שלא נעשו, כמפורט להלן.

כל אלו מטילים ספק בגרסת המתלונן.

22. אכן, ייתכן שגם גרסת הנאשם אינה חפה מאי דיוקים, והיא לא הייתה ברורה וחד משמעית, כפי שהעיר ב"כ המאשימה בסיכומיו. תחילה, בתשובתו לאישום ציין בא-כוחו כי הנאשם עשה "תנועת נייעור" ולא ציין את ההתרחקות ממקום מושב הנהג. בהמשך, בעדותו, דיבר הנאשם תחילה על אגרופים לחזה בסמוך למקום מושבו של הנהג, ורק

לאחר מכן דיבר על התרחקות לאחור. עם זאת אציין, כי הגרסה בדבר תפיסת הצעיף, שהיא זו שגרמה להתקלות בין אפו של המתלונן למצחו של הנאשם, הגם שלא הוזכרה בתשובת הנאשם לאישום, היא כן נזכרה עוד בחקירתו במשטרה, ביום 12.02.17 (ת/6, שורה 123). אין בתמונת הנאשם דקות רבות לאחר האירוע כשהוא אינו עטף בצעיף כדי לסתור את גרסתו זו (ת/3), שכן ייתכן בהחלט שבזמן שחלף הוא הסיר אותו ממנו.

23. נכון גם, שלא ניתן לתמוך את גרסתו של הנאשם בגרסת אשתו, אשר די נהיר כי לא ראתה את אשר העידה, שכן מנקודת מבטה, ארבע חמש שורות מושבים מאחורי הנהג, כשגבו של הנאשם - גם לפי עדותו - הוא זה הפונה אליה, היא לא יכולה הייתה לראות את המתלונן אחוז בצעיף של בעלה. בדיוק כפי שהעדים האחרים, מר רסין ומר פמיני, העידו בהגינותם, כי לא יכלו לראות את האירוע עצמו שהוסתר על ידי גבו של הנאשם.

24. ברם, ברי כי לא ניתן להעדיף את גרסת המתלונן במקרה זה, וודאי לא לקבוע על פיה את אשמת הנאשם באופן שאינו מותיר ספק סביר, ואף לא קרוב לכך.

25. בסיכומיו ביקש ב"כ המאשימה להעדיף את גרסת המתלונן, בין היתר, בשל חוסר הסבירות בגרסת הנאשם, הן בכך שלא היה למתלונן כל סיבה לשקר ולגרום לעיכוב בנסיעה והן בכך שהנזק שנגרם לאפו של המתלונן יכול היה להיגרם רק מנגיחה ולא מהתנגשות מקרית של אפו של המתלונן ומצחו של הנאשם, כגרסת הנאשם. אדרבה, מהעדויות עולה כי המתלונן היה עצבני מאוד, ואם היה מקום להכריע לפי סברה מי נקט באלימות, הרי שלפי עדויות העדים הניטרליים (מר רסין ומר פנימי) אודות הלך רוחו של המתלונן, הייתה הכף מכריעה לחובתו. באשר לטענה כי הפגיעה מתאימה למכת נגיחה, לא זו בלבד, שטענה מעין זו דורשת הוכחה, אלא שלמעשה מבחינת עצמת המכה ואופייה לא היה הבדל משמעותי בין גרסת המתלונן לגרסת הנאשם. לפי שתי הגרסאות, הפגיעה באף הייתה כתוצאה מפגיעה של האף של המתלונן במצח של הנאשם, אם בנגיחה מכוונת של הנאשם כגרסת המתלונן, ואם תוך כדי ניסיונות הנאשם להשתחרר מאחיזת המתלונן, כגרסת הנאשם.

26. ברם, לא זו בלבד, שככל שאין היגיון בכך שהמתלונן יגרום לעיכוב יציאת האוטובוס, באותה מידה גם אין כל היגיון שהנאשם, שעלה לאוטובוס עם אשתו ובתו התינוקת, כשהוא ממחר להגיע לאירוע בעיר בני ברק, יפצע את הנהג ויגרום לעיכוב האוטובוס. די ברור גם, כי הנאשם התקרב לקדמת האוטובוס כדי לשלם למתלונן את דמי הנסיעה ולא לתקוף אותו. הסברה כאילו הנאשם ביקש להתחמק מתשלום הנסיעה, נטענה בעלמא ללא ביסוס כלשהו, ואין לה כל יסוד. גרסתו כי פנה תחילה למקום מושב אשתו וילדתו, כדי להתארגן לנסיעה, בכלל זה לדאוג לכך שבתו התינוקת לבושה היטב (ולא לבדוק את אזניה, כפי שניסה ב"כ המאשימה לתלות בדברי הנאשם - ללא כל בסיס), סבירה והגיונית. כל מי שנוסע באוטובוס יודע ומכיר, כי פעמים רבות, נוסעים מתיישבים, מתארגנים ולאחר מכן ניגשים לשלם. בעיקר כאשר מדובר באנשים מבוגרים או כאלו הנושאים עמם ילדים קטנים. לא פעם, נהגי האוטובוס מפנים חלק מהנוסעים לשבת ושרק לאחר מכן ייגשו לשלם. אדרבה, הניסיון לנסות לטעון כלפי הנאשם כי ביקש להתחמק מתשלום, כשאין לכך כל בסיס, יש בה כדי להפחית המהימנות שיש לתת בגרסת המתלונן. גם בתיאור תוצאות האירוע, הגזים המתלונן כשמדו"ח מד"א (ת/4) עולה כי הוא אמר להם שהוא איבד הכרה למספר שניות, דבר שלו קרה היה עולה מעדויות הנוסעים שהעידו בבית המשפט, ואף המתלונן עצמו, הודה בעדותו בבית המשפט, כי הדבר לא ארע.

27. גם הטענה כי יש לראות בדברי הנאשם בהודעתו במשטרה ראשית הודאה, לאחר שהוא אמר כי פעל כנגד המתלונן כתגובה למעשיו של המתלונן, אין בה ממש. בניגוד לדברי ב"כ המאשימה כי הנאשם אמר בהודעתו כי מאחר והמתלונן הרביץ לו הוא הרגיש שמותר לו (מילה שב"כ המאשימה ציין בחקירתו את הנאשם מספר פעמים, מבלי שהדבר מופיע בהודעה) לעשות הכל, עיון בהודעה מלמד כי הנאשם דווקא מתכוון כי הרגיש שהמתלונן סבור כי מותר לו לעשות הכול. כך כתוב בהודעה (ת/6, שורה 105): "אני הרגשתי מאוים יכול להיות ננגח ממני אני לא נגחתי בו", אגב גרסה התואמת את עדותו בבית המשפט, והוא ממשיך ואומר: "הבן אדם התקרב אלי הרביץ לי אני הרגשתי שהכל מותר לעשות. הבן אדם עובד ציבור מותר לו לאבד עשתונות? ככה להתפרץ על אזרח?...".

28. באשר לאיומים שיוחסו לנאשם, האמירות "אני אשרוף אותך, אני אהרוג אותך, אני אראה לך אחר כך מי אתה", לא נתמכו בעדות כלשהי, לא של מי מהעדים שנכחו במקום, שלא העידו כי שמעו דברים מפי הנאשם, וודאי לא בסגנון זה, ואף לא מפיו של המתלונן עצמו שאך אמר כי הנאשם אמר לו כי הוא ידאג שזה יהיה יומו האחרון בחברה. מדובר באמירה שהתייחסה אך לכך שהוא מתכוון להתלונן עליו. לאמירות בדבר הריגת המתלונן או שריפתו, לא היה זכר בעדות המתלונן. לא זו בלבד שיש לזכות את הנאשם מעבירה זו, אלא שגם בכך יש כדי להמעיט במידת המהימנות שיש לתת לעדות המתלונן, שמסר דברים אלו למשטרה בתחילה - כך עולה מתוך ייחוס דברים אלו לנאשם בכתב האישום.

29. די אפוא, בכל האמור, כדי לזכות את הנאשם מהמיוחס לו. עם זאת ראיתי לנכון להתייחס לשני עניינים נוספים שעלו במסגרת ההליך, ויש גם בהם כדי לתמוך בזיכוי של הנאשם - מחדלי החקירה והסמכות לקבלת הערר שהביא להגשת כתב האישום.

תחילה למחדלי החקירה.

מחדלי חקירה

30. מושכלותיסודה, כימטרתהשלחקירההנעשיתעלדירשותחוקרת,האמונהעל חקירת מעשיעבירה, היאמציאתראיותלחשיפתהאמת. ביןאםאמתזועשויהלהוביללזיכוי של החשוד, וביןאםהיאעשויהלהוביללהרשעתו (ע"פ 721/80 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(2) 466, 472 (1981)). המשטרה, במקרה זה, היא זו שמחובתה וביכולתה היה לפעוללאיסוף ראיותלאישושהחשד בדבר ביצוע העבירה אולהפרכתו.

31. ברם, בסופו של יום עלה, כי המשטרה לא מילאה את חובתה לאסוף ראיות לצורך בירור הטענות - במקרה זה של שני הצדדים - בדבר ביצוע עבירה. למעט גביית הודעות המתלונן והנאשם, כשלמעשה בהודעה שמסר הנאשם, גם הוא טען לביצוע עבירה מצדו של המתלונן - לא נעשה דבר, גם לא ביחס לראיות שהיו מצויות תחת ידה של המשטרה והיא יכולה הייתה להשיג בנקל.

32. כך, כאשר הגיעה המשטרה לתחנת המרכזית, המקום בו בוצעה לכאורה עבירה, היא לא עשתה כל פעולה שיהיה בה כדי לסייע לבירור האמת. השוטרים שהוזעקו למקום, לא רשמו שמות של עדים פוטנציאליים, מי מנוסעי האוטובוס שבוודאי היה קרוב יותר למקום מושב הנהג ממקום מושבם של העדים שהעידו בסופו של יום. זאת, כאשר

בדו"ח הפעולה של השוטר לוזון, שהגיע למקום האירוע דקות ספורות לאחר התרחשותו, הוא ציין כי "בנוסף לתחקורי, הנהג מסר כי היו עדים באוטובוס אשר הם נוסעים קבועים שנוסעים איתו יום יום אך כרגע אין לו את הפרטים שלהם" (נ/3).

33. המשטרה גם לא עשתה כל ניסיון לקבל את מצלמות האבטחה המותקנות דרך קבע, הן באוטובוס והן בתחנה המרכזית, מצלמות שאפשר שניתן היה לראות בצילומים שהוסרטו באמצעותן את האירוע עצמו או חלק ממנו. למצער, ניתן היה לזהות בהם עדים פוטנציאליים. גם לאחר שהמתלונן ציין מיד לאחר האירוע בפני השוטר שהגיע למקום את דבר קיומן של מצלמות (כפי שציין השוטר לוזון בדו"ח הפעולה, נ/3: "כמו כן, השיב לשאלתי שיש מצלמות בתוך האוטובוס אשר תיעדו את המאורע וגם בתחנה המרכזית עצמה"), והוא אף מסר לו את שמו של קצין הביטחון ומספר הטלפון שלו, לא עשתה המשטרה כל פעולה לאיתורן של המצלמות ותפיסתן. רק בחלוף כשלושה שבועות מהאירוע, ביום 2.02.17 היא פנתה לקצין הביטחון של חברת האוטובוסים וביקשה לקבל את הצילומים מיום האירוע (ת/5), כשכבר היה צריך להיות ברור לה שספק גדול אם צילומים מאותו מועד עדיין שמורים. גם לאחר שהמשטרה קיבלה תשובות סותרות באשר להעדרם של צילומים מיום האירוע - תשובה מיום 2.02.17 לפיה לא נשארו צילומים מיום זה (ת/5) ותשובה מיום 13.02.17 לפיה ביום האירוע מצלמת האבטחה לא פעלה (ת/5) - היא לא ראתה צורך לבחון זאת. פנייה לקצין הביטחון של התחנה המרכזית לקבלת צילומים ממצלמות האבטחה שלה כלל לא נעשתה. לא למותר לציין, שהגעתו של שוטר לתחנה על מנת לעמוד על קיומם של צילומים, כלל לא עמדה על הפרק, לא בשלב בו נמסרו לה תשובות סותרות, ולא קודם לכן, בסמוך לאירוע, כשעוד ניתן היה לאתר צילומים שכאלו.

34. זאת ועוד. הגם שבהמשך נמסר למשטרה על ידי המתלונן, שם של עד ספציפי, מר רסין, היא לא הזמינה אותו למסירת עדות. מכתבים לא מעטים של עורך דינו של המתלונן נשלחו למשטרה בעניין זה (נ/5), אך לא היה בהם כדי להביא את המשטרה לעשות את המועט ביותר - לזמן את העד למתן עדות. רק לאחר שהוגש ערר על ידי המתלונן, ביום 16.08.18 (נ/6), למעלה משנה וחצי מהאירוע, הוזמן העד למסירת הודעה, כשברור לכל, כי חלוף הזמן בוודאי פגע ביכולתו של העד למסור פרטים מדויקים על האירוע.

35. למעשה, גם את העד שהודיע למשטרה בזמן אמת אודות האירוע, מר פמיני, שפרטיו נרשמו על ידי מוקד המשטרה, לא טרחה המשטרה לזמן לעדות לשמוע את גרסתו על מה שראו עיניו. כאמור, העד פמיני מסר בשיחת הטלפון למוקד, כי ראה נהג מכה נוסע. אפשר שאם היה מוזמן למתן עדות, גם אם היה מעיד כפי שהעיד בבית המשפט כי לא ראה בבירור את האלימות, נוכח עדותו אודות התנהגות המתלונן - לא היה מוגש כתב אישום כנגד הנאשם. ברם, המשטרה לא טרחה אפילו לזמן עד זה לחקירה, על אף שפרטיו היו תחת ידיה.

36. למעלה מכך. על אף שפרטיו של הנאשם היו ידועים והם נלקחו ממנו על ידי המשטרה מיד לאחר האירוע, הוא זומן לחקירה רק בחלוף קרוב לחודש מהאירוע (נ/7), דבר שיש בו כשלעצמו כדי לפגוע בזכויותיו. אך גם אז בחקירתו (ת/6), כשציין בסופה "יש לי שני עדי ראייה אם אתם מעוניינים, שמוכנים להגיד מה היה ומה ראו", הוא לא נשאל ולו שאלה אחת פשוטה בקשר לזהותם - מי הם וכיצד ניתן לאתרם. תגובת החוקרת הייתה: "יש עוד עדים אתה יודע", כשברי, כי באותה שעה לא היו למשטרה כל עדים. תשובה זו, כפי שבאה לידי ביטוי בהודעת הנאשם, מלמדת לא רק על הזלזול שהפגינה החוקרת בנאשם, שהיה באותה עת אך חשוד, אלא זלזול מוחלט בחובתה של המשטרה לעשות את

תפקידה - חקירת מעשיעבירה ומציאתראיות לחשיפתהאמת. קשה לקבל מצב דברים שכזה, בו מי שאמון על ביצוע חקירת אמת, מקבל מידע על קיומם של עדים והוא אינו עושה ולו את המעט ביותר, מבקש לדעת מי מהם, שמא באמצעותם יגיע לחקר האמת. כאמור, גם את העד שזהותו הייתה ידועה לה כמי שהבחין באירוע והודיע עליו למשטרה, מר פמיני, המשטרה לא טרחה לזמן למסירת עדות.

37. במקרה זה, על אף שבידי המשטרה עמדו רק שתי הגרסאות הסותרות של המתלונן והנאשם, ולא כל ראייה נוספת, היא לא מצאה לנכון לערוך עימות בין המתלונן לנאשם, הגם שהדבר עלה מספר פעמים בהודעתו של הנאשם, שהיה ברור לו כי עימות שכזה ייערך. הטענה כי הוא לא ביקש במפורש ביצוע עימות, מוטב היה כי לא תיטען. עיון בהודעה הנאשם מלמדת כאמור, כי הנאשם שב, יותר מפעם אחת, על כך שבעימות שיערך תתברר האמת. מכאן, כי היה ברור לו שבכוונת המשטרה לערוך עימות (כך למשל, בשורה 133 להודעה: "אני מאמין שיהיה עימות ואני אשמח שאם זה הגירסא של הנהג..."). כאמור, הסבר לאי קיום עימות במקרה זה, לא ניתן.

38. הנה כי כן, המשטרה לא ביצעה אף לא פעולת חקירה אחת, גם לא ביחס לראיות שהיו נגישות ועמדו תחת ידה. הפגיעה שבהתנהלות זו, אינה רק בנאשם כי אם גם במתלונן, שכן לא רק שמחדלי חקירה מעין אלו יכולים להביא לזיכוי הנאשם, אלא שלא נאספו ראיות שאפשר שהיה בהן כדי להביא לכך שמי שפגע במתלונן יבוא על עונשו.

39. ב"כ המאשימה טען, כי המשטרה אינה חייבת להביא בפני בית המשפט את כל הראיות האפשריות ודי בהבאת ראיות מספיקות. דא עקא, שבמקרה זה, הראיות שאספה המשטרה היו רק גביית הודעות המתלונן והנאשם. פשיטא, כי באירוע מעין זה, אין מדובר בראיות מספיקות. לא ניתן לקבל מצב בו המשטרה תציב בפני בית המשפט שתי גרסאות סותרות, ללא כל תמיכה בראיה חיצונית, שהיא הייתה יכולה להשיג בנקל, ותבקש מבית המשפט להעדיף גרסה אחת על רעותה, בדרך של סברות ודקדוק בעדויות בלבד. כך בוודאי, מקום בו בסופו של יום כתב האישום מוגש כשנתיים אחרי האירוע, וקיים קושי לבחון עדויות, שעד שהן נשמעו בבית המשפט חלפו שלוש שנים ממועד האירוע. לכן, גם לא ניתן לקבל את הטענה, כי מחדלים אלו רופאו, שעה שהעדים התייצבו בסופו של יום בבית המשפט. שכן, כפי שעלה, לא היה בעדויותיהם לשפוך אור על האירוע עצמו, וייתכן כי לו היו נחקרים בסמוך לאירוע, היה בידיהם למסור מידע רב יותר שהיה בו כדי לסייע בהעדפת גרסה אחת על חברתה, גם אם את האלימות עצמה הם לא ראו.

40. כאמור, אני סבור כי גם על יסוד העדויות שהובאו בסופו של יום בפני בית המשפט, אין כדי להביא להרשעת הנאשם. ברם, נוכח מחדל החקירה של אירוע זה על ידי המשטרה, ברי כי גם במחדל זה יש כדי להביא לזיכוי הנאשם. אכן, עובדתקיומושלמחדלחקירהאין בה, כשלעצמה, להביאלזיכוינאשם, בכלמקרה. כאשרנטעןלמחדליחקירהשלמשטרהאו הרשותהחוקרת, עלביתהמשפטלבחון, האםאכןפלו בחקירהפגמים, אושלאנעשופעולות נחוצותמהותיות, שלזיהונעשותהיכולותלקדם אתהחקירהולהציגאתהתמונההמלאה. בשלבשני, במידהונמצאכיאכןאירעומחדלים בחקירה, עלביתהמשפטלשאולאתעצמו האםהמחדליםשנתגלוכהחמוריםעדשיש לחשוש כיקופחההגנתושלהנאשםבאופן המקשהעליולהתמודדעםחומר הראיותנגדואולהוכיח אתגרסתושלו. שאלתהנפקותשל מחדליחקירההתוכרעבהתאםלנסיבותהמקרה, תוךבחינת השאלהאמישבתשתיהראייתית אשרהונחהלפתחושלביתהמשפטכדילבססאתהרשעת הנאשםבעבירהשיוחסהלובמידה הנדרשתבפלילים (ע"פ 1072/15 שייניס נ' מדינת ישראל (פורסמבבו, 10.11.15); ע"פ 2404/09 אלחמידי נ' מדינת ישראל (פורסמבבו, 1.09.09);

רע"פ 8713/04 **רצהבי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 1.03.05)). הבחינה תעשה לא רק לכל מחדל כשהוא עומד לעצמו, אלא גם למשמעות ובתוך מכלול הראיות (ראו: ע"פ 4906/09 **אלנברי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.01.10); ע"פ 5386/05 **אלחורטי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.05.06)).

41. במקרה זה, כאמור, לא יכולה להיות מחלוקת, כי איתור עדים בסמוך לאירוע, כמו גם איתור מצלמות בסמוך לאירוע, היה בהם כדי לסייע לנאשם בהגנתו. משהדבר לא נעשה, לא ניתן להטיל מלאכה זו, שהיא חובתה של המשטרה, על מישבסופו של יוסיאשם בביצוע אותה עבירה. לכן, משעה שהתברר כי נסיבות החקירה חייבו במקרה זה ביצוע פעולות מסוימות על ידי הרשות החוקרת והיא לא ביצעה אותן ולא הניחה הסבר מניח את הדעת לאיביצוען, הגם שהם היו ממש תחת ידיה, יש להניח את ההנחה העובדתית הטובה ביותר לנאשם, היינו, שאילו בוצעה בדיקות, היו תוצאותיהן מלמדות על חפותו (ראו: ת"פ (מחוזי-ים) 2029/06 **מדינת ישראל נ' ראובנס** (פורסם בנבו, 19.03.07); יעקב קדמי, **על הראיות**, מהדורת תשס"ד, חלק שלישי, עמ' 1589)).

מכאן, לדיון בשאלה הנוספת שעורר ב"כ הנאשם, העוסקת בקבלת הערר שהביא להגשת כתב האישום.

קבלת הערר והגשת כתב האישום

42. בעניין זה טען ב"כ הנאשם כנגד קבלת הערר שלא על ידי בעל הסמכות ומבלי לקיים את החובה להודיע לנאשם על הגשת כתב האישום נוכח הגשת הערר.

43. לא הייתה מחלוקת, כי התיק כנגד הנאשם נסגר, והוא נפתח בפועל רק לאחר שביום 14.11.17 הגיש המתלונן באמצעות עורך דינו דאז, עו"ד עמית שגב, ערר על סגירת התיק כנגד הנאשם. הערר הוגש למשטרה כפי שנקבע בסעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), אך ההחלטה על המשך הטיפול בתיק, שכללה רק את חקירת מר רסין, החלטה שהיא למעשה קבלת הערר, הייתה של רפ"ק שיר קמה.

44. סעיף 64(א)(1) לחסד"פ קובע, כי על החלטה של גוף חוקר שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, ניתן לערור "לפני פרקליט מחוז, פרקליט מפרקליטות המדינה שמונה למנהלת חוץ עררים או פרקליט מפרקליטות המדינה, בדרגה שאינה פחותה מסגן בכיר א' לפרקליט המדינה, שפרקליט המדינה הסמיכ לכך". כאמור, אין מחלוקת כי במקרה זה ההחלטה לחדש את החקירה בתיק נוכח הערר, החלטה שהביאה בסופו של יום להגשת כתב אישום כנגד הנאשם, לא הייתה של מי מהמוסמכים לכך לפי החוק.

45. אכן, תובע יכול לעיין מחדש בהחלטה שלו או של תובע הכפוף לו, ולהורות בניגוד להחלטתו הקודמת בדבר סגירת התיק, על הגשת כתב אישום בו. כך, למשל, מקום בו נתגלו ראיות חדשות. "מושכלות יסוד הן, כי לרשויות התביעה נתונה הסמכות לעיין בחומר הראיות המונח לפניו, ובתוך כך להחליט לפתוח מחדש תיק שנסגר זה מכבר, כאשר יכולות להיות לכך סיבות רבות" (ע"פ 1551/15 **שולי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.09.16)). וראו גם: בג"צ 159/84 **עלי שאהין נ' מפקד כוחות צה"ל באזור רצועת עזה**, פ"ד לט(1) 335, 309 (1987)). ברם, סמכות זו על התביעה להפעיל תוך בדיקה הוגנת ועניינית (בג"צ 844/86 **דותן נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מא(3) 225, 219).

(1987), וכאשר מדובר באזרח שלא דבק עוול בכפו, שינוי ההחלטה תתבצע רק נוכח שינוי נסיבות מובהק (ראו: ע"פ 4055/11 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.04.12)).

46. במקרה זה, לא נתקבלה החלטה על פתיחת התיק מחדש אלא רק לאחר הגשת ערר. אכן, רק בשלב זה, נאותה המשטרה לחקור עד ראייה ניטרלי, מר רסין, אף ששמו הועלה בפניה זמן רב קודם לכן, ועוד בטרם ההחלטה על סגירת התיק (כפי שעולה בין היתר מהמסמכים שבנ/5). ההחלטה על פתיחת התיק מחדש, ולמעשה קבלת הערר, נעשתה זמן רב לאחר האירוע וזמן רב מאוד לאחר ההחלטה על סגירת התיק (התיק נסגר ביום 1.06.17 והערר הוגש ביום 14.11.17), בחלוף המועד הקבוע בדין להגשת ערר, ומבלי שנתבקשה ארכה. למעשה, כאמור, גם לא עמד בפני המשטרה חומר חקירתי נוסף, שכן המידע על העד רסין עמד לפניה עוד קודם לכן, אלא שכאמור, היא בחרה שלא לעשות עמו דבר.

47. ועל כל זה, מצטרף המחדל שבאי קיום הוראת סעיף 65ב' לחסד"פ, שעה שהמאשימה לא שלחה לנאשם הודעה על כוונתה להגיש נגדו כתב אישום נוכח הגשת הערר. מחדל זה הינו בעל משמעות מיוחדת במקרה זה, בו לנאשם היו עדים, שהוא ציין את דבר קיומם כבר בהודעתו במשטרה, ואפשר שאם היה מקבל הודעה בהתאם לחוק, היה מציג ראיות אלו בפני המאשימה, והיה מביא לכך שלא יוגש כתב האישום כנגדו.

48. כאמור, לגופו של עניין, לא היה בראיות שהוצגו בבית המשפט כדי להוכיח את אשמתו של הנאשם, וודאי לא ברמה הנדרשת במשפט פלילי. ואולם, במקרה זה, חומרת מחדלי החקירה הרבים, והתנהלות המאשימה בקבלת הערר, שלא על ידי גורם מוסמך, פתיחת התיק מחדש והגשת כתב האישום ללא מסירת הודעה לנאשם קודם לכן, היה בהם כדי להצדיק את זיכוי הנאשם ממילא.

ניתן היום, ט"ו טבת תש"פ, 12 ינואר 2020, בהעדר הצדדים.